

3. A Koszta-tanya

Várhát, Felsőrért 37/A

Koszta 10 évig volt a [Lakos-tanya](#) bérlője, melyet 1961-ben, születése századik évfordulóján Bakó Károly és Dobozi András még lefényképezhetett. 1922 nyarán végre teljesült a régi vágya: a Singer és Wolfner kiadónak az előző 3 éven át festett képei árából megvehetette a [Felsőrért 37/A alatti saját tanyáját](#) a Szentestől északra fekvő Várháton. A Piti Mária-féle birtok szétmérésekor jutott hozzá a mellette fekvő 15 hold földdel együtt. 1937-ben újabb 10 hold szántóföldet vásárolt mellé a Vekerháton.

A [műtermet](#) a különálló istállóban alakította ki, ahová egy nagy, egybefüggő kirakatüvegen jött be a fény. Itt talált rá arra a végletes szenvedélyű, impresszionista stílusra, amely jellemzi a paraszti életből és a szentesi táj által ihletett képeit. A magas művészet szintjére nemesítve köszön vissza festményein a műterem melletti kukoricás a benne dolgozó emberekkel.

1925 júniusában a berlini nagy kiállítás magyar részlegében szerepeltek képei. Londonban a Royal Academy nemzetközi kiállításáról egy műve a királyi gyűjteménybe került.

1926-ban kiállított az Ernst Múzeum LXXXI. tárlatán. Sikeres résztvevője volt a Szinyei Merse Pál Társaság brüsszeli kiállításának, és Pittsburghben is bemutatták műveit. A drezdai nemzetközi kiállításon [Fehér házak](#) című képe szerepelt.

1927. május 30-án házassággal törvényesítették több évtizedes együttélésüket Annuskával. Nyáron Tornyai János Hódmezővásárhelyről Szentesen jött festeni, Kosztáék közelébe. A Múcsarnok Magyar táj- és népeletkép kiállításán Koszta elnyerte a Barta-féle II. díjat. Varsói, krakkói, fiumei és bécsi kiállítások résztvevője volt.

1928-ban a római magyar kiállításról Mussolini olasz miniszterelnök vásárolta meg egy képét. A stockholmi, göteborgi és malmői magyar kiállításokon mutatták be festészetét. Novemberben részt vett a Munkácsy Céh I. kiállításán.

1929-ben a barcelonai világkiállításon [I. osztályú aranyérmét](#) és [bronzérmét](#) nyert művészetével. A nürnbergi magyar kiállításon is bemutatták festményeit, ezek egyikét megvették az ottani múzeum számára. Genfben is sikerrel szerepelt.

1930-ban a XVII. Velencei Biennálén öt képét állították ki. Nagyon szeretett volna tanítani, de sikertelenül kérvényezte tanári kinevezését a Képzőművészeti Főiskolára. Immár másodszor érte kudarc e téren. Ekkoriban kezdte visszavásárolni képeit: a jókat, hogy gyűjtse, a rosszakat, hogy megsemmisítse.

1931-ben néhány hónapra újra Párizsba utazott. A Munkácsy Céh közgyűlése tiszteletbeli taggá választotta. Kiállította képeit Győrben, majd a következő év decemberében képvásárt rendezett Szentesen.

3. A Koszta-tanya - Várhát, Felsőréti 37/A (1922-1945)

1934-ben a Tamás Galéria Rudnay, Koszta, Mednyánszky műveiből rendezett kiállítást. Az Ernst Múzeum CXLVIII. kiállításán is szerepelt. Nyáron a hódmezővásárhelyi Tornyai Társaság alapító tagja, később társelnöke, majd tiszteleti tagja lett. Ekkor kezdődött el utolsó, összegző korszaka.

1935. májusában a Múcsarnokban megrendezett nemzeti képzőművészeti kiállításon kis állami aranyérmert nyert. A következő évben három festményét állították ki a XX. Velencei Biennálén.

1937 Koszta jubileumi éve lett. Januárban a 75. születésnapját köszöntve az Ernst Múzeum CLXIV. kiállítása keretében gyűjteményes tárlatot rendeztek, ahol 98 művét állították ki. A [Szinyei Merse Pál Társaság ünnepi ülést tartott](#) művészi pályájának 50 éves évfordulójára és tiszteleti tagjává választotta. Műveivel részt vett a bécsi magyar kiállításon.

1939-ben két festményét mutatták be a krakkói és varsói magyar kiállításon. Emellett részt vett a kassai nemzeti kiállításon is. Annuskával egyetértésben örökbe fogadtak egy 9 éves árva kisfiút, hogy legyen örökösük.

1940 januárjában kiállított a Szinyei Merse Pál Társaság művésztagjainak VII. jubiláris kiállításán. Ugyanebben az évben a Magyar Művészetért című kiállításnak is résztvevője volt. Tizennégy képével kiemelt helyen szerepelt a XXII. Velencei Biennále magyar pavilonjában, majd műveit Milánóban is bemutatták.

1941-ben részt vett a Nemzeti Szalon törzstagjainak első kiállításán, a következő évben pedig a Szinyei Merse Pál Társaság művésztagjainak VIII. kiállításán szerepelt a Nemzeti Szalonban.

Mindeközben Szentesen beteljesült rajta a közhely, mely szerint senki sem lehet próféta a saját hazájában. Kevés városi megrendeléseit egyikét 1943-ban kapta a 75 éves Horthy Miklós arcképének elkészítésére. Teljesíti a megbízást, a festmény díszhelyre kerül, ám hamarosan leveszik "nemtetszés" miatt. A szóbeszéd szerint túl piros lett a kormányzó úr orra. A képnek nyoma veszett a háborúban.

1944. februárjában a Nemzeti Szalon törzstagjai 2. kiállításának résztvevője volt, emellett sikerrel szerepelt a Genfben, Bernben és Locarnóban bemutatott svájci magyar kiállításon is.

1944 októberétől a közeli Tisza-híd körüli harcok miatt hadszíntérré változott tanyája környéke. Az udvaron ásott bunkerben próbálták kivárni a front átvonulását, ott rejtegetve néhány festményt is. Az örökbefogadott gyermeket egy eltévedt golyó megölte. Koszta gyomorvérzéssel hónapokra kórházba került, majd hamarosan Annuska is megbetegedett.

1945 májusában Szentesen, a [Zrínyi utca 2.](#) szám alatti házban vettek ki lakást, majd ősztől bérbe adták a háborúban megsérült várható tanyát. Ekkor kezdődött meg a Felsőréti 37/A lassú, majd az évek múltával egyre gyorsabb pusztulása.

3. A Koszta-tanya - Várhát, Felsőrért 37/A (1922-1945)

[Bakó Károly 1960 körül készült fotóin](#) még látható a tanya a környező épületekkel és az istállóval, amelyben a műtermét kialakította. Itt élt és alkotott 23 éven át Koszta József, az európai hírű festő, akit a Szentes környéki táj ihletett a művészetében.

Festmények, fényképek:

1. A [Koszta-tanya](#) - Felsőrért 37/A (Bakó Károly, 1961)
 2. A [Koszta-tanya dél felől](#) (Bakó Károly, 1961)
 3. A barcelonai aranyérem oklevele ([reprodukció](#), 1929)
 4. A barcelonai bronzérem oklevele ([reprodukció](#), 1929)
 5. Fehér házak ([festmény](#), 1930)
 6. A Szianyey Merse Pál Társaság díszülésén ([fénykép](#), 1937)
-

Források:

- Szinyei Merse Anna: Koszta József élete és művészete a dokumentumok tükrében (Kogart Galéria - Budapest, 2014)
 - <https://www.libri.hu/konyv/Koszta-Jozsef-elete-es-muveszete-a-dokumentumok-tukreben-1861-1949-7.html>
-

Összeállította: Lantos Imre, Mészáros Zoltán, Sprok János, Tímár Ferenc, Valkai Zsolt, Vecseri Ferenc

Partnerek:

